

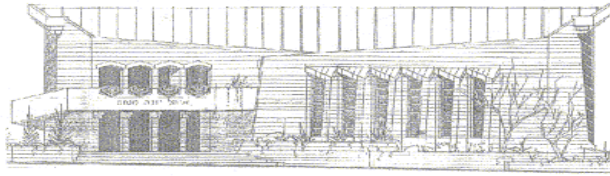
## Ohel Yonah Menachem

Synagogue &  
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com



## אוהל יונה מנחם

בית כנסת  
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה לשבת פ' תזריע מצורע תש"ע מאת הרב דוד אברהם ספקטור בנושא:

## הלכות יום העצמאות

שבת שלום. השבת היא השבת לפני יום העצמאות. לכן נקדיש את הדרשה היום להלכות יום העצמאות, כמו שהדרשה בשבת הגדול לפני פסח מוקדשת להלכות פסח. את תפילות יום העצמאות אנו פותחים באמירת מזמור ק"ז פסוק, פסוק, בדומה לאמירת 'הודו' בהלל, כפי שנפסק בשלחן ערוך (תכב, ג): "פסוקים ש"צ אומר והקהל עונים אחריו." מזמור ק"ז מתחיל במילים: (א) הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו. (ב) יאמרו גאולי ה' אֲשֶׁר גָּאֵלְם מִיַּד צָר. (ג) וּמַאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּצְרָיִם וּמִמִּצְרַיִם וּמִמִּצְרַיִם וּמִמִּצְרַיִם. (ד) וּבְהַמְשִׁיךְ הַמִּזְמוֹר: (ז) וַיִּדְרִיכֶם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְלֶכֶת אֶל עִיר מוֹשֶׁב. (ח) יוֹדוּ לַה' חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם. מסביר המאירי: "נראה לי שזה המזמור נאמר על הגאולה מזה הגלות הארוך, שאנחנו בו בצרות גדולות... ושיגאלם הא-ל, ינצלו מכל זה וידו לה' ויפרסמו נפלאותיו לבני אדם, וישבו לארצם החריבה, ויכונו בה עיר מושב." פירוש זה כתב המאירי, הרב מנחם בן שלמה למשפחת המאירי בפרונס, בדרום מערב צרפת לפני יותר מ-700 שנה. אז זה היה אוטופיה, לפני 62 שנה, בשנת תש"ח זה הפך למציאות. שלוש שנים אחרי השואה גאָלְם מִיַּד צָר, כמה מדינת ישראל. מאַרְצוֹת קִבְּצָם, מיליוני יהודים עלו ארצה מִמִּצְרַיִם וּמִמִּצְרַיִם וּמִמִּצְרַיִם וּמִמִּצְרַיִם. "וישובו לארצם החריבה" והלכו והתיישבו בכל ארץ ישראל וַיִּדְרִיכֶם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְלֶכֶת אֶל עִיר מוֹשֶׁב. ועל כל זה ועוד אומרים אנחנו גאולי ה' ביום העצמאות: תודה! יודו לה' חֲסִדוֹ וּמִמִּצְרַיִם וּמִמִּצְרַיִם וּמִמִּצְרַיִם וּמִמִּצְרַיִם. השנה נדחה יום הזיכרון לחללי צה"ל ממוצאי שבת ליום ראשון בערב ויום שני ביום וממילא נדחה גם יום העצמאות ביום אחד. גם שבוע שעבר נדחה יום השואה וגבורה ממוצאי שבת ליום ראשון בערב. כל זה כדי למנוע חילול שבת, שאם היו מקיימים את יום השואה ויום הזיכרון לחללי צה"ל במוצאי שבת מיד, זה היה כרוך בהכנות ביום שבת עצמה, והיה גורם לחילול שבת המוני. זכינו ומדינת ישראל כמדינה יהודית משתדלת לשמור על קדושת שבת, גם אם כל אחד ואחד נוהג בחיי הפרטיים כפי שנוהג. וכך היה גם בקום המדינה. סיום המנדט הבריטי היה בליל שבת בחצות, ב-14 במאי, שזה מוצאי ה' באייר. אם הממשלה הזמנית בראשות דוד בן גוריון היתה מכריז על הקמת מדינת ישראל בליל שבת ב-12 בלילה, זה היה גורם לחילול שבת המוני. לכן כדי לשמור על קדושת השבת, הקדימו את הכרזת המדינה לה' באייר, ליום שישי אחה"צ. ויש ששאלו השנה מתי לומר הלל ושאר התפילות ביום העצמאות. בה' באייר כמו כל שנה או בו' באייר, מפני שהשנה נדחה יום העצמאות ביום אחד מפני קדושת השבת? התשובה היא שזוהי דומה יום העצמאות לפורים. שאם חל פורים שושן, כפי שנהוג בירושלים, בשבת, אז מקדימים את קריאת המגילה ליום שישי, כדי למנוע חילול שבת ע"י טלטול המגילה ברשות הרבים במקום שאין עירוב. הוא הדין ביום העצמאות שהשנה דוחים אותו ביום אחד, כדי למנוע חילול שבת ביום הזיכרון לחללי צה"ל. לכן ביום שנדחה, בו' אייר אומרים הלל ושאר התפילות, כמו שמקדימים את קריאת המגילה של פורים בירושלים ליום שישי. ועוד שבאמת המנדט הבריטי הסתיים בליל שבת, בו' באייר בחצות. יש שואלים: מה המקור לאמירת הלל ביום העצמאות? התשובה היא שאמירת הלל ביום העצמאות דומה לקריאת המגילה בפורים. וכך נלמד במסכת מגילה (יד): "מה מעבדות לחירות (בפסח) אמרין שירה (הלל) - ממיתה לחיים (בפורים) לא כל שכן? ושואלת הגמרא: אי הכי הלל נמי נימא (אם-כן) גם הלל נאמר בפורים ולא רק קריאת המגילה? (משיבה הגמרא: לא!) לפי שאין אומרים הלל על נס שבחוצה לארץ. "מכל מקום יום העצמאות הוא נס שבארץ ישראל כמו חנוכה ולכן יש לומר בו בבוקר הלל שלם בברכה. וכך כתב הרה"ג משולם ראטה בשו"ת קול מבשר סי' כא: "יש כאן פדיון מעבדות לחירות... השגנו עצמאות ממלכתית וגם הצלה ממיתה לחיים שנגאלנו מידי אויבנו. בודאי חובה עלינו לקבוע יום טוב ויפה כיוונו המנהיגים שקבעו את היום הזה (ה' אייר) דווקא, אשר בו היה עיקר הנס שיצאנו מעבדות לחירות ע"י הכרזת העצמאות." לפני יום העצמאות חל יום הזיכרון לחללי צה"ל, שבו יש צפירה ודקת דמיה כמו ביום השואה והגבורה. יש שנמנעים מזה משום חוקות הגוים. אכן זו חוקת הגוים. בהולנד היינו עומדים כל שנה ב-4 במאי בשעת הצפירה משך דקה בדממה מוחלטת וחושבים על נוראות השואה. יום למחרת ב-5 במאי '45 שוחררה הולנד מעול הנאצים וכל שנה חוגגים ביום הזה, בדומה ליום העצמאות בארץ. אכן זו חוקת הגוים ובפרשת אחרי מות (ויקרא יח, ג) הלא כתוב וַיִּקְרָא יְהוָה לְאֵל תִּלְכוּ, אבל לא כל חוקת הגוים אסורה, כפי שפסק הרמ"א (יו"ד קע"ח, א): "וכל זה אינו אסור אלא בדבר שנהגו בו העובדי כוכבים לשם פריצות... או בדבר שנהגו למנהג ולחוק ואין טעם בדבר דאיכא למיחש ביה (שיש לחשוש בו) משום דרכי האמורי ויש בו שמץ עבודת כוכבים מאבותיהם, אבל דבר שנהגו לתועלת, כגון שדרכן שכל מי שהוא רופא מומחה יש לו מלבוש מיוחד שניכר בו שהוא רופא אומן, מותר ללבושו. וכן שעושים משום כבוד או טעם אחר, מותר." וכן הצפירה ודקת הדמיה יש בה תועלת שכל העם באותו זמן נותנים כבוד להרוגים ואין בזה משום פריצות, דרכי אמורי או שמץ של עבודה זרה ולכן מותר. יתירה מכך כך נהג אהרון הכהן כשנודע לו על מיתת בניו וַיִּדָּם אֶהָרֹן. ו"קבל שכר על שתקתו" (רש"י). ואנו תפילה שכשם שזכינו לאתחלתא דגאולה, כן נזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו.